

УВОДНА РЕЧ ГРАДОНАЧЕЛНИКА ГРАДА ВАЉЕВА

Поштовани,

Локални план акције за децу Града Ваљева, представља документ, на основу кога ће се вишеструко утицати на побољшање положаја деце и на квалитет њиховог живота. Оно што желимо да обезбедимо овим акционим планом јесте безбедна и подстицајна средина за сву децу у нашем граду.

На овај начин унапредићемо бројне аспекте који утичу на свакодневни живот најмлађих становника Ваљева. Предложене активности у овом документу, унапредиће здравствени потенцијал и образовање деце, допринеће смањењу сиромаштва и социјалних неједнакости, допринеће бољој и квалитетнијој организацији слободног времена, спорта, културе и уметности у свакодневном животу деце. Локални план акције за децу, донеће бројне бенефите и родитељима, који ће такође, у циљу унапређења положаја деце имати подршку бројних јавних установа и невладиних организација.

Желим да се захвалим свим члановима Одбора за израду Локалног плана акције за децу, као и свим институцијама које су подржале наше иницијативе.

Искрено се надам, да ћемо заједничким снагама и ангажовањем утицати на побољшање квалитета живота деце у нашем граду.

Лазар Гојковић, с.р.
Градоначелник

1. Увод

Одбор за имплементацију Локалног плана акције за децу града Ваљева, донео је закључак да се Градској управи града Ваљева упуту иницијатива за израду Локалног плана акције за децу Града Ваљева за период 2022.-2027. године

Анализиран је актуелни положај деце у нашем граду, њихов квалитет живота и свакодневни проблеми. Анализа и евалуација података извршени су разним научноистраживачким техникама, увидом у документацију, разговором са децом и родитељима, анонимним анкетањем ученика у циљу израде студије пресека, која је представљена у овом документу, формиране су фокус групе које су учествовале у истраживању у циљу постављања стратешких циљева, увидом у документацију релевантних установа. Прикупљене су сагласности и дозволе Етичких одбора за неометан истраживачки процес. Сви подаци су анонимни и ни у једном делу Локалног плана акције за децу Града Ваљева није

ОДЛУКУ О УСВАЈАЊУ ЛОКАЛНОГ ПЛАНА АКЦИЈЕ ЗА ДЕЦУ ГРАДА ВАЉЕВА ЗА ПЕРИОД 2022. -2027.ГОДИНЕ

Члан 1.

Усваја се Локални план акције за децу Града Ваљева за период 2022. - 2027.године.

Члан 2.

Саставни део ове Одлуке чини Локални план акције за децу Града Ваљева за период 2022. - 2027.године.

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику града Ваљева".

**ЛОКАЛНИ ПЛАН АКЦИЈЕ ЗА ДЕЦУ ГРАДА
ВАЉЕВА ЗА ПЕРИОД 2022.-2027. ГОДИНЕ**

било одступања од етичких норми и метода научноистраживачког рада. Локални план акције за децу настао је као резултат посвећеног и тимског рада, Тима за израду ЛПА и бројних институција из разних области друштвеног функционисања.

1.1. Шта је Локални план акције за децу Града Ваљева (ЛПА)

Локални план акције за децу Града Ваљева (ЛПА) представља стратешки документ Града Ваљева којим се дефинише и регулише општа политика Града према деци за период од 2022. до 2027. године. Изради ЛПА претходила је припрема и усвајање Националног плана акције Владе Републике Србије (НПА), коју је припремио Савет за права детета Владе Републике Србије, ЛПА се заснива на дефиницији Конвенције УН о правима детета, по којој су „деца људи испод 18 година старости”. ЛПА у потпуности поштује следеће основне принципе Конвенције УН о правима детета: Деца имају право на опстанак и развој у свим видовима живота, укључујући физички, емоционални, психолошки, когнитивни, друштвени и културни вид. Деца не смеју бити изложена дискриминацији без обзира на расу, боју коже, пол, језик, религијска, политичка или друга убеђења, национално, етничко или друштвено порекло.

Локални план акције заснован је на кључним принципима Националног плана акције и садржи следеће компоненте:

1. смањење сиромаштва деце
2. унапређење образовања и културе деце
3. здравља деце
4. унапређење положаја деце са посебним потребама
5. положај и права деце без родитељског старања
6. заштита деце од злостављања, занемаривања и злоупотребе
7. смањење асоцијалног понашања
8. информисаност деце и родитеља

Локалним планом акције су обухваћене приоритетне мере, активности и програми које треба предузети у наредним годинама како би се остварили што повољнији услови за живот деце и њихово укључивање у друштво. План је усмерен ка свој деци општине Ваљево, а посебно рањивим групама деце

(сиромашна, маргинализована, деца ометена у развоју, деца без родитељског старања и деца жртве насиља). ЛПА дефинише краткорочне, средњорочне и дугорочне приоритетне циљеве ради унапређења квалитета живота деце и доприноси аспектима стварања окружења које подстиче развој деце. ЛПА за децу је инструмент за остварење права детета и побољшање положаја деце у локалним заједницама.

1.2. Циљ Локалног плана акције за децу града Ваљева

Основни циљ израде Локалног плана акције јесте да се дефинишу стратешки циљеви и мере, које би укључујући све сегменте живота деце допринеле унапређењу њиховог положаја у друштву, као и подизање нивоа свести наше заједнице о стању деце и о њиховим потребама. Планиране активности ће се спроводити у периоду од 2022. до 2027. године, након чега следи детаљна евалуација успешности предузетих превентивних и интервентних мера. Циљ ЛПА је и боља сарадња и координација са институцијама и службама које се баве децом. Овај стратешки документ креира подстицајну атмосферу за активну партиципацију деце у локалној заједници.

1.3. Основни принципи за израду Локалног плана акције за децу Града Ваљева

Локални план акције за децу града Ваљева заснива се на више домаћих и међународних докумената, као што су:

1. Конвенција о правима детета УН,
2. Миленијумски циљева развоја УН,
3. Свет по мери деце,
4. Национални план акције за децу Владе Републике Србије,
5. Национална стратегија за младе Владе Републике Србије,
6. Стратегија за смањење сиромаштва у Србији,
7. Квалитетно образовање за све,
8. Национална стратегија за превенцију и заштиту деце од насиља,
9. Стратегија за унапређење положаја Рома.

1.4. Одбор за израду и имплементацију Локалног плана акције за децу Града Ваљева

Председник: Радоица Рстић, одборник Скупштине града Ваљева

Секретар: Бранка Росић, Градска управа Ваљево

Консултант за Локални акциони план за децу: Никола Савић, Медицинска школа „Др Миша Пантић“ Ваљево,

Чланови:

1. Ненад Патијаревић, члан Градског већа града Ваљева,
2. Зора Бојичић, Градска управа Ваљево,
3. Милева Мојић, Прва основна школа Ваљево

4. Споменка Ђуровић, Предшколска установа „Милица Ножица“ Ваљево

5. Живана Пантић, Дом здравља Ваљево

6. Немања Расулић, Центар за културу Ваљево

1.5. Структура Локалног плана акције за децу Града Ваљева

Међусекторски Тим за израду и имплементацију Локалног плана акције за децу Града Ваљева дефинисао је 10 приоритетних области, према доминантним проблемима деце али и капацитетима нашег града за реализацију предвиђених мера. Детаљна анализа стања и предлози решења, за сваку приоритетну област, наведени су у наставку овог документа.

Приоритетне области Локалног плана акције за децу:

1. Унапређење здравља деце
2. Смањење сиромаштва деце
3. Унапређење образовања и васпитања
4. Унапређење специјалне едукације, инклузије и положаја деце са тешкоћама у развоју
5. Унапредити положај и права деце без родитељског старања
6. Заштита деце од насиља, злостављања и занемаривања
7. Квалитетно слободно време, општа култура и спортске активности
8. Подршка родитељима у циљу јачања функционалне породице
9. Јачање капацитета града Ваљева за унапређење положаја деце

национално ослобођење, али, поред војсковођа и народних вођа, знатан је и број значајних књижевника, уметника и научника пореклом из Ваљева.

Истовремено, Ваљево се сврстава и међу најстарија градска насеља Србије. Име Ваљево се по први пут среће у једном документу сачуваном у Хисторијском архиву у Дубровнику, а датираном на 1393. годину. Од тада насеље има преко шест стотина година потврђеног континуираног постојања. Ваљево има повољан географски положај који се огледа у близини више важних саобраћајница, као што су Ибарска магистрала и пруга Београд – Бар. У Ваљевоу настаје река Колубара која настаје од река Јабланице и Обнице. У Колубару се, на територији Ваљева, такође уливају реке Љубостиња и Градац. Укупна површина територије града Ваљева је 905 км². Становници Ваљева живе у 78 насеља од којих су два градска насеља. Према попису из 2011. године, град Ваљево је имао 59073 становника, а цела јединица локалне самоуправе Ваљево је имала 90312. Према процени Републичког завода за статистику из 2016. године, у Граду је живело 87344 становника, од тога 44709 жена и 42625 мушкараца, стопа природног прираштаја је била (- 6), а просечна старост у годинама је 44.

1.6. Остваривост Локалног плана акције за децу Града Ваљева

Тим за израду и имплементацију ЛПА за децу дошао је до закључка да је потенцијал за остваривост стратегије за децу јако велика. Широки консултативни процес допринео је да све структуре заједнице, као и појединци, прихвате ЛПА као лични допринос решавању проблема друштва у целини. На тај начин је обезбеђена мобилизација оних који ће бити носиоци у процесу остваривања ЛПА. Овај стратешки документ је поставио не само циљеве и активности, већ и индикаторе којима ће се мерити напредак у њиховом достизању.

1.7. Основни подаци о граду

Ваљево се налази у западној Србији на непуних 100 километара југозападно од Београда. Градско језгро смештено је у котлини кроз коју протиче река Колубара. Ваљево спада међу већа и развијенија насеља у Србији. Према попису из 2011. године, на територији града живи 90.312 становника. Ваљево се налази на просечној надморској висини од 185 метара. Током историје српског народа Ваљевци су често имали истакнуту улогу у покретима за

Табела 1: Основни подаци демографски подаци

Показатељ	Ваљево	Србија	Година
Површина (у км ²)	905	88499	(2015)
Број насеља	78	6158	(2015)
Становништво — процена средином године	87344	7058322	(2016)
Густина насељености (број становника по км ²)	97	91	(2016)
Стопа живорођених	9	9	(2016)
Стопа умрлих	15	14	(2016)
Стопа природног прираштаја	-6	-5	(2016)
Очекивано трајање живота живорођених (просек година)	75	75	(2016)
Просечна старост (у годинама)	44	43	(2016)
Индекс старења (60+ год. / 0—19 год.)	158	140	(2015)

Просечан број чланова домаћинства	2.87	2.88	(2011)
Пројектован број становника (средња варијанта - нулти миграциони салдо)	74493	6136010	(2041)
Пројектован број становника (средња варијанта са миграцијама)	77171	6824556	(2041)

РЗС – Републички завод за статистику

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, Витална статистика, Територијални регистар, РЗС и Републички геодетски завод, Стратегија социјалне заштите Града Ваљева.

Табела 2: Становништво Ваљева према старосним групама и полу

Старосна група становништва	2014		2015		2016	
	Ж	М	Ж	М	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	2511	2694	2533	2692	2537	2680
Деца старости 7–14 година (узраст основне школе)	3052	3197	3044	3235	3046	3242
Становништво старости 15–18 година (узраст средње школе)	1691	1718	1594	1596	1528	1567
Деца (0–17 година)	6789	7117	6732	7080	6703	7079
Млади (15–29 година)	7359	7730	7134	7504	6923	7333
Радни контингент становништва (15–64 година)	30407	30107	29959	29615	29566	29225
Укупан број стан.	45331	43196	45031	42913	44709	42625
Укупно (Ж+М)	88527		87944		87334	

Извор: Витална статистика, РЗС, Стратегија социјалне заштите Града Ваљева.

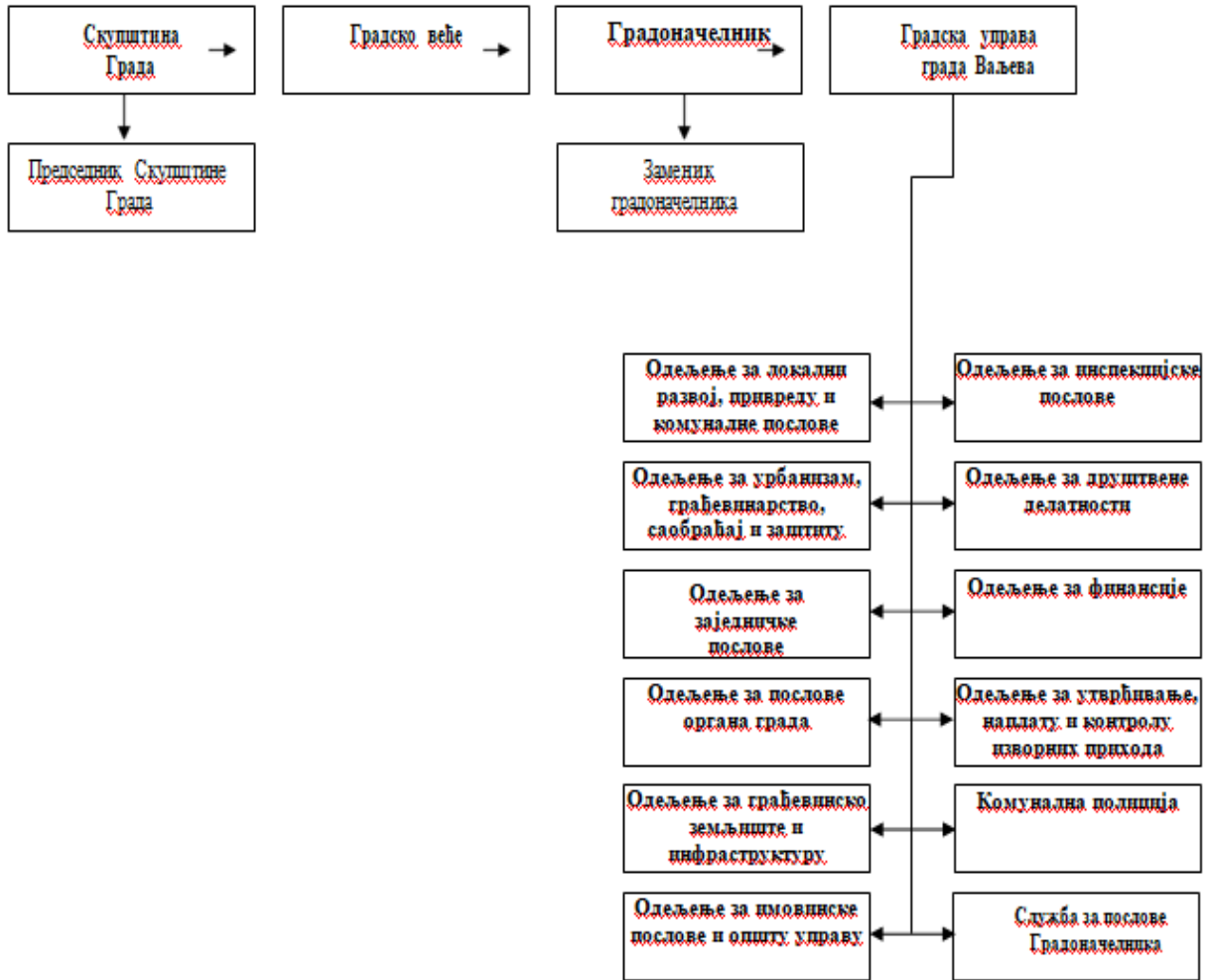
Етничку структуру становника у највећем броју чине Срби (96,09%), затим Роми (0,87%) и Црногорци (0,18%). Према званичним подацима пописа из 2011. године број становника у руралном подручју Ваљева је 32126 што је за око 4500 људи мање у односу на

попис из 2002. године. Према званичним статистичким подацима за 2016. годину, број регистрованих запослених је био 26846. У 2017. години регистровано је 6022 незапослена или око 0.97% од укупног броја регистрованих незапослених

у Србији. У 2017., према старосним групама незапослених, већину је чинила група од 30 до 54 године старости – 56%. Просечна нето зарада у Ваљевоу у последње четири године је била: 2014. – 37905,00 дин; 2015. – 37886,00 дин; 2016. – 39595,00

дин; 2017. – 40851,00 дин. У интервалу 2014.- 2017. година је дошло до пораста просечне нето зараде за око 7.78%. На дан 31.03.2022. године на подручју града Ваљева било је пријављено 4357 незапослених лица.

1.8. Органограм локалне самоуправе

Извор: <https://www.valjevo.rs/gradska-uprava/>

2. ЛОКАЛНИ ПЛАН АКЦИЈЕ ЗА ДЕЦУ ГРАДА ВАЉЕВА

2.1. Унапређење здравља деце

Према дефиницији Светске здравствене организације (World Health Organization) здравље представља стање потпуног физичког, психичког и социјалног благостања, а не само одсуство болести и изнемоглости. Здравље деце одређују бројне детерминанте, основне три детерминанте, физичко,

психичко и социјално здравље су у нераскидивој вези са оптималним здравственим потенцијалом сваког детета. На здравствени потенцијал деце утичу бројни здравствени ресурси и здравствени ризици. Здравствени ризик је сваки облик деловања на здравље који снижава здравствени потенцијал. Локални акциони план, у својој приоритетној области посвећеној здрављу деце, има за циљ унапређење и неговање здравствених ресурса деце. Бројни егзогени и ендогени, спољашњи и унутрашњи фактори утичу

на здравље. Ендогене факторе, као што су пол, генетика, раса и друго не можемо променити. Бројне болести чешће су у популацији мушкараца, у одређеним етничким структурама и генетски детерминисане. Егзогени фактори или фактори средине, су управо циљ нашег деловања, са задатком да превенирамо или да адекватно третирамо све факторе који могу штетно утицати на здравље или правилан развој детета. Спољашњи фактори који доминантно утичу на здравље деце су исхрана, хигијенске навике, физичка активност, социјално економски фактори, услови живота (стамбени услови), доступност здравствене заштите, здравствена култура породице, трауматизам, насиље, конзумирање цигарета, наркотика и алкохола и друго. Пандемија COVID-19 и бројне друге глобалне и регионалне нестабилности, негативно утичу на здравље деце. О здрављу деце потребно је размишљати од самог зачећа, адекватним и континуираним праћењем трудноће, порођајем под надзором здравствених радника и правилном првом негом новорођенчета. Велики број парова, на нивоу целе државе и других градова, има проблема са плодношћу и зачећем, слична ситуација је и у Граду Ваљево. Смањен природни прираштај негативно утиче на бројне социјалне компоненте функционалног друштва. Из буџета града Ваљева у 2020. години за помоћ породицама, а у ширем контексту и породици, утрошено је 24.400.819,55 динара. Активностима које је финансирало Министарство за бригу о породици и демографију, у нашем граду било је доступно прво онлајн Саветовалиште за труднице и породице, као подршка трудницама од зачећа до првих месеци родитељства. Овај облик рада посебно је имао успеха у току глобалне пандемије. Већина школских установа нема организовану исхрану омладине, бројне школе ван града немају доступну физкултурну салу, што негативно утиче на правилну физичку активност. Здравствена култура и неинформисаност деце и адолесцената негативно се одражава на њихов здравствени потенцијал. Неинформисаност је основ за прихватање нездравих навика у исхрани и понашању као редован образац понашања. Деца нису довољно информисана о здравој исхрани, најчешће се нездраву хране. Недовољна информисаност је везана и за полне болести и контрацепцију, што за последицу може имати нарушен здравствени потенцијал и нежељене малолетничке трудноће, које се често могу завршити намерним прекидом трудноће. Према подацима Дома здравља Ваљево, Диспанзера за здравствену заштиту деце, превентивне и куративне здравствене услуге педијатра на примарном нивоу здравствене заштите, могу се реализовати само у поменутом диспанзеру

или у приватним здравственим установама. Дечији диспанзер има 5000 картона, док Школски диспанзер прати здравље више од 11000 деце, узраста до 18 година. У току једног радног дана, бележи се више од 300 посета педијатру у оба одсека, Диспанзера за здравствену заштиту деце. Најчешћи здравствени проблеми забележени у Здравственом информационом систему су акутни дијареални поремећаји, инфекције респираторног тракта, алергије на бројне егзогене узрочнике. Деца се у највећем броју случајева редовно одазивају на систематске прегледе. Превентивне здравствене услуге одвијају се кроз рад Саветовалишта за одојчад, Саветовалиште за младе и Развојно саветовалиште. Највећи број деце се одазива обавезној вакцинацији према Календару вакцинације. Нема статистички значајне разлике у обихвату вакцинације деце појединачно посматраним врстама вакцине. Услуге и интервенције дефектолога у Дому здравља Ваљево, користи активно 55 деце, док је 101 дете на контролном праћењу, регистроване деце која су први пут тражила услуге дефектолога је укупно 714. Од стране дефектолога, најчешће је третиран успорен психо моторни развој, васпитна запуштеност, поремећаји из спектра аутизма. Постоје посебни протоколи за пријаву насиља и злостављања деце, који се реализују у сарадњи педијатра и представника Центра за социјални рад и Министарства унутрашњих послова. Здравствено васпитне активности Диспанзера за здравствену заштиту деце одвијају се у сарадњи са Поливалентном патронажном службом и психологом. Када је реч о ковид 19 инфекцији, забележено је око 1200 случајева деце позитивне на корона вирус, у највећем броју случајева са лакшом клиничком сликом. Обухват вакцинације деце, против COVID – 19 инфекције је веома низак, број вакцинисане деце је 50. Кадровска структура Диспанзера је, 12 педијатара, 20 медицинских сестара, педијатриског смера, логопед, дефектолог и психолог.

Приоритетна област 1: Унапређење здравља деце

Стратешки циљ 1.1.: Подршка планирању породице

Специфични циљ 1.1.1.: Адекватно планирање функционалне породице

Активности:

1. Промоција планирања породице у циљу повећања наталитета на нивоу града
2. Унапређење рада Саветовалишта за планирање породице

3. Здравствено васпитна едукација парова у Диспанзеру за здравствену заштиту жена при Дому здравља у вези са планирањем потомства
4. Промоција здравих стилова живота у трудноћи
5. Партиципација у активностима пронаталитетне политике Министарства за бригу о породици и демографију

Носиоци активности:

Дом здравља Ваљево, Општа болница Ваљево, Завод за јавно здравље Ваљево

Партнери:

Градска управа Ваљево, НВО.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације, пројекти Министарства за бригу о породици и демографију.

Приоритетна област 1: Унапређење здравља деце

Стратешки циљ 1.1.: Обезбедити свој деци здрав и безбедан почетак живота

Специфични циљ 1.1.2.: Здрав и безбедан почетак живота

Активности:

1. Повећати безбедност порођаја кроз интензивирање здравствено васпитних активности саветовалишта за труднице,
2. Омогућити женама похађање Школе за труднице и родитељство у ДЗ Ваљево
3. Повећати контролу услова рада жена у фертилном периоду од стране надлежних установа и омогућити одсуство са радног места ради контроле и праћења трудноће,
4. Редовни прегледи трудница у Диспанзеру за здравствену заштиту жена од стране изабраног гинеколога,

Носиоци активности:

Дом здравља Ваљево, Општа болница Ваљево, Завод за јавно здравље Ваљево.

Партнери:

Министарство за бригу о породици и демографију, НВО.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације, пројекти Министарства за бригу о породици и демографију.

Приоритетна област 1: Унапређење здравља деце

Стратешки циљ 1.3.: Обезбедити свој деци здрав и безбедан почетак живота

Специфични циљ 1.1.3.: Смањење матерналне смртности за 70% на нивоу града

Активности:

1. Здравствено васпитна едукација трудница о штетним факторима по здравље жене и плода
2. Редовни прегледи трудница у Диспанзеру за здравствену заштиту жена од стране изабраног гинеколога, ултразвучни прегледи, лабораторијска и други облици дијагностике поремећаја здравственог стања труднице и плода,
3. Интензивирати принципе савремене контроле порођаја,

Носиоци активности:

Дом здравља Ваљево, Општа болница Ваљево, Завод за јавно здравље Ваљево.

Партнери:

Министарство за бригу о породици и демографију, НВО.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације, пројекти Министарства за бригу о породици и демографију.

Приоритетна област 1: Унапређење здравља деце

Стратешки циљ 1.1.: Обезбедити свој деци здрав и безбедан почетак живота

Специфични циљ 1.1.4.: Смањење смртности одојчади

Активности:

1. Обезбеђивање већег преживљавања превремено рођене деце и деце са малом телесном масом,
2. Обезбеђивање неопходне опреме за службу неонатологије и акушерско одељење Опште болнице Ваљево,
3. Интензивирање здравствено васпитних и превентивних активности у Саветовалишту за новорођенчад у Дому здравља Ваљево
4. Промоција значаја вакцинације деце,
5. Правовремено откривање здравствених проблема раном посетом патронажне медицинске сестре новорођенчету у кућним условима.

Носиоци активности:

Дом здравља Ваљево, Општа болница Ваљево, Завод за јавно здравље Ваљево.

Партнери:

Министарство за бригу о породици и демографију, НВО.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације, пројекти Министарства за бригу о породици и демографију.

Приоритетна област 1: Унапређење здравља деце

Стратешки циљ 1.2.: Стварање услова за оптималан развој деце, промоција здравља међу децом

Специфични циљ 1.2.1.: Промоција природне исхране - дојења

Активности:

1. Промоција дојења у саветовалиштима за труднице, школама родитељства, у Дому здравља Ваљево,
2. Едукација родитеља о предностима дојења,
3. Едукација здравственог кадра за активну промоцију дојења

Носиоци активности:

Дом здравља Ваљево, Општа болница Ваљево, Завод за јавно здравље Ваљево.

Партнери:

Градска управа Ваљево, медији, НВО.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације, пројекти Министарства за бригу о породици и демографију.

Приоритетна област 1: Унапређење здравља деце

Стратешки циљ 1.2.: Стварање услова за оптималан развој деце, промоција здравља међу децом

Специфични циљ 1.2.2.: Промоција правилне исхране

Активности:

1. Едукација здравствених радника, родитеља и деце о значају правилне исхране као фактора превенције анемије, гојазности и потхрањености,
2. Обавезни систематски прегледи деце,
3. Здравствено васпитне изложбе у циљу промоције здраве исхране

Носиоци активности:

Дом здравља Ваљево, Општа болница Ваљево, Завод за јавно здравље Ваљево.

Партнери:

Градска управа Ваљево, медији.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације, пројекти Министарства за бригу о породици и демографију.

Приоритетна област 1: Унапређење здравља деце

Стратешки циљ 1.2.: Стварање услова за оптималан развој деце, промоција здравља међу децом

Специфични циљ 1.2.3.: Правовремена дијагностика поремећаја здравља деце и пружање одговарајућег медицинског третмана

Активности:

1. Редовни систематски прегледи деце, са посебним акцентом на деци из вулнерабилних група,
2. Превенција респираторних и цревних инфекција,
3. Превенција деформитета кичменог стуба и коштано зглобног система,
4. Подршка и отварање нових саветовалишта за помоћ деци и младима са хроничним обољењима, поремећајима и стањима (дијабетес, астма, епилепсија, деца оболела од малигних болести и друго)

Носиоци активности:

Дом здравља Ваљево, Општа болница Ваљево, Завод за јавно здравље Ваљево.

Партнери:

Градска управа Ваљево, медији.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације, пројекти Министарства за бригу о породици и демографију.

Приоритетна област 1: Унапређење здравља деце

Стратешки циљ 1.2.: Стварање услова за оптималан развој деце, промоција здравља међу децом

Специфични циљ 1.2.4.: Превенција болести уста и зуба

Активности:

1. Редовни систематски прегледи деце код стоматолога
2. Превенција каријеса,
3. Здравствено васпитни рад у циљу промоције правилне оралне хигијене.

Носиоци активности:

Дом здравља Ваљево, Завод за јавно здравље Ваљево.

Партнери:

Градска управа Ваљево, медији.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације, пројекти Министарства за бригу о породици и демографију.

Приоритетна област 1: Унапређење здравља деце

Стратешки циљ 1.2.: Стварање услова за оптималан развој деце, промоција здравља међу децом

Специфични циљ 1.2.5.: Превенција полних болести и малолетничких трудноћа

Активности:

1. Здравствено васпитне активности у циљу унапређења и очувања репродуктивног здравља младих
2. Вршњачка едукација о превенцији полних инфекција,
3. Едукација младих о методама контрацепције.

Носиоци активности:

Дом здравља Ваљево, Општа болница Ваљево, Завод за јавно здравље Ваљево.

Партнери:

Градска управа Ваљево, медији.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације, пројекти Министарства за бригу о породици и демографију.

Приоритетна област 1: Унапређење здравља деце

Стратешки циљ 1.2.: Стварање услова за оптималан развој деце, промоција здравља међу децом

Специфични циљ 1.2.6.: Превенција злоупотребе психоактивних супстанци

Активности:

1. Превенција конзумирања цигарета,
2. Здравствено васпитна едукација о штетности конзумирања наркотика и алкохола, превенција таблетоманије.

Носиоци активности:

Дом здравља Ваљево, Општа болница Ваљево, Завод за јавно здравље Ваљево.

Партнери:

Градска управа Ваљево, медији.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације, пројекти Министарства за бригу о породици и демографију.

Приоритетна област 1: Унапређење здравља деце

Стратешки циљ 1.2.: Стварање услова за оптималан развој деце, промоција здравља међу децом

Специфични циљ 1.2.7.: Креирање услова за очување и унапређење менталног здравља деце

Активности:

1. Систематски прегледи у Диспанзеру за здравствену заштиту деце,
2. Рана процена и интервенција од стране психолога у Дому здравља,
3. Промоција очувања и унапређења здравља кроз здравствено васпитне активности и медије.

Носиоци активности:

Дом здравља Ваљево, Општа болница Ваљево, Завод за јавно здравље Ваљево.

Партнери:

Градска управа Ваљево, медији, НВО.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације, пројекти Министарства за бригу о породици и демографију.

Приоритетна област 1: Унапређење здравља деце

Стратешки циљ 1.2.: Стварање услова за оптималан развој деце, промоција здравља међу децом

Специфични циљ 1.2.8.: Смањити инциденцију сабраћајног трауматизма међу децом

Активности:

1. Едукација деце о безбедности у саобраћају,
2. Обезбеђивање безбедне животне средине у зони школе,

Носиоци активности:

Дом здравља Ваљево, Завод за јавно здравље Ваљево. Полицијска управа, Савет за безбедност Града Ваљева.

Партнери:

Градска управа Ваљево, медији, НВО.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације, пројекти Министарства за бригу о породици и демографију.

Приоритетна област 1: Унапређење здравља деце

Стратешки циљ 1.2.: Стварање услова за оптималан развој деце, промоција здравља међу децом

Специфични циљ 1.2.9.: Промоција здравих стилова живота деце путем јавног здравствено васпитног апела на грађане

Активности:

1. Дизајнирање јавног здравствено васпитног апела „МИНУТ ЗА ЗДРАВЉЕ“, који ће свакодневно бити презентован на сајту Града Ваљева,

Носиоци активности:

Градска управа Ваљево, Служба за друштвене делатности.

Партнери: /**Извори финансирања**

Буџет града Ваљева.

Приоритетна област 2: Смањење сиромаштва деце

Апсолутно или релативно сиромаштво родитеља и генерално породице као ћелије друштва, негативно утиче на развој деце. Деца из социјално и економски угрожене средине имају бројне проблеме у свакодневном функционисању, доступности здравствене заштите, лекова и медицинских

средстава, школовању и квалитету слободног времена. У односу на стање деце анализирано у претходном Локалном акционом плану за децу, примећује се скоро дупло мањи број незапослених лица, што је добар економски показатељ локалног развоја. На дан 31.03.2022. године на подручју града Ваљева било је пријављено 4357 незапослених лица, што је од претходног ЛПА за децу, мање од половине незапослених лица. Најугроженија су лица без

сталног пребивалишта, породице које живе као подстанари или у објектима других лица. Из категорије социјално угрожених и вулнерабилних група су лица ромске националности, расељена лица, мигранти и избеглице.

Са аспекта спроведеног поступка и извршене исплате, остваривање права утврђених Законом о финансијској подршци породици са децом у 2020. години било је:

НАЗИВ ПРАВА	ПОДНЕТО	УРАЂЕНО	ИЗВРШЕНЕ МЕСЕЧНЕ	
	ЗАХТЕВА	РЕШЕЊА	ИСПЛАТЕ у 2020 години	
	Укупно	Укупно	Одсек	Министарство
	у 2020.	у 2020.(поз.+нег.)	(стари Закон)	(нови Закон)
1. Накнада зараде (породиљска права) и остале накнаде	815	851 (849+ 2)	19.145.299 ,00 (12/19-11/20)	(12/19-11/20)
2.Родитељски додатак	743	766 (764+2)	-	(01/20-12/20)
3.Дечији додатак	873	894 (619 +275)	-	(12/19-11/20)
4.Накнада трошкова боравка деце у ПУ (регресирање)	9	10 (10 + /)	-	182.293,00 (12/2019-03/2020 и 08/20-11/20 пренето ПУ)
УКУПНО:	2440	2521 (2232+275)	19.145.299,00	182.293,00

Извор: Градска управа Ваљево, Служба за друштвене делатности

У 2020. години укупно је поднето 873 захтева за дечији додатак (85 су нови захтеви, а 788 су захтеви за обнову права): 700 предмета је решено током 2020. године, 10 предмета је у Министарству (по жалби), док је од 5 захтева странка одустала. У 2020. години укупно је донето 894 решења и то 619 позитивних и 275 негативних решења. У 2020. години урађена су и решења за које није потребно подносити посебан захтев од стране странке (у случају скраћивања права

на дечији додатак у току коришћења права, унос школских потврда за децу која више нису редовни ученици, или су напустили редовно школовање и слично), те у овом смислу број укупно урађених решења у 2020. години већи је за 100 решења (програмски донета решења). У 2020. години ради допуне у предмету остваривања права на дечији додатак, уз писмену сагласност странке, прибављани су подаци од других органа и установа које воде

службене евиденције: из Катастра о поседовању/непоседовању некретнина одраслих чланова заједничког домаћинства (из места рођења и места становања), Пореске управе (из места рођења и места становања), Службе за запошљавање, Полицијске управе и слично. Уколико странка уз поднет захтев није дала сагласност надлежном органу за прибављање ових података, исти су прибављани од самих странака, путем службеног захтева за допуну предмета. Такође, ради допуне захтева у предмету од странака су прибављани подаци о приходима које остварују одрасли чланови заједничког домаћинства, као и други докази о којима се не води службена евиденција, а који су од директног утицаја на остваривање права, а који се у току поступка проверавају и утврђују. У складу са обавезом по новом Закону, у Одсеку су у 2020. години извршене четири провере редовности похађања наставе у основним и средњим школама корисника дечијег додатка (суспензије: у марту, јуну, септембру и децембру). Том приликом су прибављани и програмски обрађивани подаци из укупно 108 школа, а у програм је извршен унос 1.241 школских потврда. Такође, у складу са обавезом по новом Закону, у 2020. години извршена је провера успешности завршетка разреда ученика средњих школа (додатна рата) у укупно 20 школа при чему је унето у програм 375 додатних рата. Уз наведене послове, у току 2020. године урађено је: 15 уверења о коришћењу/некоришћењу права на дечији додаток (у питању су лица која имају пребивалиште у Ваљевоу, а тренутно бораве и раде у иностранству), као и 7 извештаја по захтеву Суда. Дечији додаток се исплаћује у новчаном износу, у висини коју месечно утврђује надлежно Министарство. Дечији додаток износи (за прво, друго, треће и четврто дете): 3.090,61 динара по детету, односно 4.017,80 динара за самохране родитеље. Исплата дечијег додатка се врши директно од стране Министарства на текући рачун корисника и за ову намену Министарство је обезбедило 12 месечних исплата (за 12.2019.-11.2020.године). Износ дечијег додатка се усклађује сваких шест месеци.

Према подацима Центра за социјални рад 38 деце је под надзором старатеља, у хранитељским породицама је смештено 51 дете док у последње две године није било усвојено ни једно дете. Социјалну помоћ користи 425 породица. У оквиру Центра за социјални рад формирано је Саветовалиште за брак и породицу, које пружа услуге подршке активном родитељству и функционалнијој породици. У Центру за социјални рад, активности са децом у превенцији сиромаштва

спроводе 2 социјална радника, 3 дефектолога, 1 психолог и 1 правник.

Сиромаштво и социјална средина утичу на исхрану, правилну физичку активност, хигијенске услове и сам квалитет живота детета.

Приоритетна област 2: Смањење сиромаштва деце

Стратешки циљ 2.1.: Дете у породичном окружењу, које може да задовољи све своје потребе

Специфични циљ 2.1.1.: Побољшање доступности и квалитета услуга друштвених служби за децу

Активности:

1. Донети мере на локалном нивоу о буџетском издвајању за социјална давања која ће утицати на смањење сиромаштва,
2. Мапирање и праћење социјално угрожене категорије становништва градског и руралног подручја –сиромашних породица,
3. Помоћ деци из ромских породица и вулнерабилних група
4. Примена Стратегије за смањење сиромаштва Србије у нашој општини,
5. Организација округлих столова и стручних скупова на тему смањења сиромаштва деце

Носиоци активности:

Градска управа Ваљево, Центар за социјални рад, НВО, Црвени крст, Завод за јавно здравље, медији.

Партнери:

Национална служба за запошљавање, Канцеларија за младе Ваљево.

Извори финансирања: Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације.

Приоритетна област 2: Смањење сиромаштва деце

Стратешки циљ 2.1.: Дете у породичном окружењу, које може да задовољи све своје потребе

Специфични циљ 2.1.2.: Већи обухват деце социјалном и дечјом заштитом

Активности:

1. Едукација грађана о условима за остваривање права социјалне заштите и помоћи,

2. Пружање помоћи социјално угроженој деци.
3. Асистенција сиромашним породицама у току прикупљања документације за остваривање права на социјалну помоћ.

Носиоци активности:

Градска управа Ваљево, Центар за социјални рад, медији.

Партнери:

Национална служба за запошљавање, НВО.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације.

Приоритетна област 2: Смањење сиромаштва деце

Стратешки циљ 2.1.: Дете у породичном окружењу, које може да задовољи све своје потребе

Специфични циљ 2.1.3.: Смањивање последице сиромаштва на децу из сиромашних породица

Активности:

1. Помоћ деци са тешкоћама у учењу и развоју,
2. Помоћ деци у току образовања кроз доступност ученичких стипендија.

Носиоци активности:

Градска управа Ваљево, Центар за социјални рад, медији.

Партнери:

Школска управа, НВО.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације.

Приоритетна област 2: Смањење сиромаштва деце

Стратешки циљ 2.1.: Дете у породичном окружењу, које може да задовољи све своје потребе

Специфични циљ 2.1.4.: Развити програм подршке за децу која су напустила школовање како би се вратила у образовни систем

Активности:

1. Идентификација деце која су напустила образовни систем редовним увидом у податке које прикупљају основне и средње школе,
2. Интензивирање педагошког надзора над децом из сиромашних породица у циљу превенције осипања деце из образовног система.

Носиоци активности:

Градска управа Ваљево, Центар за социјални рад, Школска управа.

Партнери:

НВО.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације.

3. Унапређење образовања и васпитања

Предшколаска установа „Милица Ножица“ Ваљево, основна делатност Установе је делатност предшколског васпитања и образовања. Установа обавља и делатности којом се обезбеђују исхрана, нега, превентивна-здравствена заштита и социјална заштита деце предшколског узраста, у складу са законом. Поред основне делатности, Установа обавља и проширену делатност, на основу решења Министарства просвете и науке Републике Србије. Сви објекти су наменски грађени осим „Др Михаила Ступар“ (уступљен на коришћење од септембра 2010.) и у њима се реализује у потпуности целодневни програм рада, делимично четворочасовни програм рада и сви повремени облици рада (радионице, страни језик, плесна школа, фолклор и друго). Радно време свих вртића је од 06 до 16 часова, осим у вртићима у којима се изводи припремни предшколски програм, где је радно време до 19:30 часова. Целодневни боравак деце, за децу узраста од 1 – 3 године, је организован у 31 јаслену групу са 498 деце у свим вртићима. Целодневни боравак деце, узраста од 3 – 5,5 година је организован у 44 васпитне групе са 1134 деце у свим објектима. Узраст од 5,5 – 6,5 година је организован у 16 група са 395 деце што зависи од исписа, односно пријема у току године. Четворочасовни облик рада је организован у 6 вртића у граду и 2 у селу, као и прилагођеним просторијама градских и сеоских основних школа. Овај облик рада биће реализован у оквиру 35 група са 350 деце. Такође, васпитно-образовни рад остварује се са децом на болничком лечењу, у једној групи са 15-оро деце. Сва деца до 10 година која дуже или краће бораве на

Дечјем одељењу, одељењу Дечје хирургије и Одељењу за ухо, грло и нос биће укључена у активности које за њих организује васпитач у оквиру једне групе до 15 – оро деце, а у зависности од здравственог стања у коме се налазе и способности и жеље да се укључе. Да би се ублажиле неповољне последице боравка у болничкој средини свакодневно ће се реализовати музичке, ликовне и говорне игре и активности, пружати прилика за разоноду и дружење, а са циљем да се побољша здравствено и психичко стање деце. Управа вртића и заједничке службе смештене су у седишту Установе, где се налази и вртић „Звончић“.

Мрежу основних школа на територији Града Ваљева чини 15 основних школа са 36 издвојених одељења. За финансирање основног образовања у 2020. години из буџета Града реализовано је укупно 149.355.063,00 динара расхода. У структури укупних расхода у основном образовању највеће учешће имају материјални трошкови (огрев и режијски трошкови), превоз запослених у образовању и превоз ученика на удаљености преко 4 км. У 2020. години из буџета града за финансирање инвестиционих радова и текућих поправки у основним школама обезбеђена су средства у износу од 19.856.384,00 динара. **Мрежу средњих школа** на територији Града Ваљево чини 6 школа. За финансирање средњег образовања у буџету града у 2020. години утрошено је 77.952.313,00 динара. Од укупно реализованих средстава највеће учешће имају материјални трошкови (огрев и режијски трошкови) и трошкови превоза запослених радника. За набавку опреме у извештајном периоду утрошено је 3.461.082,00 динара (ђачки намештај, рачунарска опрема, спортска опрема, опрема за кабинете). У оквиру овог износа у Пољопривредној школи је реализовано посебно 1.511.000,00 динара за израду два пластеника за повртарство. На такмичење ученика у средњем образовању утрошено је 124.521,00 динара. У реализацији послова у оквиру процедуре Студентског и Ученичког стандарда у 2020. години, обрађено је и издато укупно 617 уверења и то: 67 Уверења за ученички дом и 169 Уверења за ученички кредит, 272 Уверења за студентски дом и 109 Уверења за студентски кредит. Град Ваљево је одувек значајну пажњу посвећивао образовању младих, афирмацији талентованих и успешних ученика и студената. За реализацију Одлуке о стипендирању и додели средстава за подстицање образовања и усавршавања надарених и изузетно успешних ученика и студената Одлуком о буџету за 2020. годину планирана су средства у износу од 28.000.000,00 динара. Градоначелник града Ваљева у складу са Одлуком својим решењем бр.112-

469/2018-01 од 13.06.2018. године је образовао Комисију за доделу стипендија надареним и изузетно успешним ученицима и студентима која има 7 чланова. Комисија је расписала конкурс, спровела поступак за доделу стипендија, сачинила листу и предлог кандидата за доделу стипендија који је доставила Градоначелнику. За школску 2020/21. годину пријавило се укупно 277 ученика и студената чији захтеви су евидентирани, обрађени и достављени Комисији. На основу наведене Одлуке Комисија за стипендирање и доделу средстава за подстицање образовања и усавршавања надарених и изузетно успешних ученика и студената, донела је Одлуку којом је утврђено да 234 ученика и студената испуњава услове за стипендирање и то:

- 37 ученика основних школа
- 39 ученика средњих школа
- 152 студената
- 6 студента који студирају у иностранству.

Од **високошколских установа** у граду постоје Висока пословна школа Ваљево, Факултет друштвених наука и Факултет здравствених и пословних студија, Универзитет Сингидунум.

Приоритетна област 3: Унапређење образовања и васпитања

Стратешки циљ 3.1.: Свеобухватно васпитање и образовање деце предшколског узраста

Специфични циљ 3.1.1.: Обезбеђивање једнаких услова и повећање обухвата деце предшколским васпитањем и образовањем

Активности:

1. Унапређење просторних и кадровских капацитета предшколске установе,
2. Доступност предшколског образовања за децу са села,
3. Опремање предшколских установа дидактичким медијима,
4. Признавање права трећем детету на бесплатан боравак у обданишту,
5. Одржавање тематских родитељских састанака у циљу побољшања комуникације родитеља и васпитача,

6. Информисати родитеље из вулнерабилних група, социјално угрожена деца, деца са сметњама у развоју, о могућностима уписа и значају предшколског образовања и васпитања.

Носиоци активности: Градска управа Ваљево, Предшколска установа „Милица Ножица“, Савет родитеља Предшколске установе, Управа за дечију, социјалну и примарну здравствену заштиту.

Партнери: Школска управа, НВО.

Извори финансирања: Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације.

Приоритетна област 3: Унапређење образовања и васпитања

Стратешки циљ 3.1.: Свеобухватно васпитање и образовање деце предшколског узраста

Специфични циљ 3.1.2.: Повећање обухвата Ромске деце предшколским образовањем и васпитањем

Активности:

1. Укључивање Ромске деце у систем предшколског образовања.

Носиоци активности:

Градска управа Ваљево, Предшколска установа „Милица Ножица“, Савет родитеља Предшколске установе, Управа за дечију, социјалну и примарну здравствену заштиту.

Партнери:

Школска управа, НВО.

Извори финансирања:

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације.

Приоритетна област 3: Унапређење образовања и васпитања

Стратешки циљ 3.2.: Стварање подстицајне средине за обухват све деце основним образовањем

Специфични циљ 3.2.3.: Омогучити потпуни обухват основним образовањем за сву децу

Активности:

1. Стимулисати и оснажити децу из рањивих група становништва за активно учешће у образовном систему,
2. Координисати рад управа и институција образовања са Центром за социјални рад и здравственим установама ради потпуног обухвата деце основним образовањем.
3. Пратити осипање ученика из образовног система и примена адекватних интервентних мера од стране образовних институција.

Носиоци активности:

Школска управа, Предшколска установа „Милица Ножица“, Центар за социјални рад.

Партнери:

Градска управа Ваљево.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације.

Приоритетна област 3: Унапређење образовања и васпитања

Стратешки циљ 3.3.: Уписати у средње школе све ученике који су стекли право уписа уобичајеним или афирмативним мерама

Специфични циљ 3.3.1.: Омогучити потпуни обухват средњим образовањем за сву децу

Активности:

1. Пратити упис деце из осетљивих друштвених група и деце са тешкоћама у развоју и њихов прелазак из основне у средњу школу,
2. Информисати родитеље о афирмативним мерама уписа,
3. Промоција средњих школа ученицима основних школа.

Носиоци активности:

Школска управа, Центар за социјални рад, Средње и основне школе, Тимови за каријерно вођење и саветовање ученика.

Партнери:

Градска управа Ваљево.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације.

Приоритетна област 3: Унапређење образовања и васпитања**Стратешки циљ 3.4.: Унапређење квалитета образовног процеса и образовне ефикасности**

Специфични циљ 3.4.1.: Увећати средства намењена стручном усавршавању наставног кадра и опремању школа иновативним дидактичким медијима

Активности:

1. У школским финансијским плановима предвидети средства за стручно усавршавање наставног кадра,
2. Издвојити буџетска средства за континуирано усавршавање наставног кадра.

Носиоци активности:

Школска управа, Градска управа Ваљево.

Партнери: /**Извори финансирања**

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације.

Приоритетна област 3: Унапређење образовања и васпитања**Стратешки циљ 3.4.: Унапређење квалитета образовног процеса и образовне ефикасности**

Специфични циљ 3.4.2.: Повећати партиципацију деце

Активности:

1. Подстицати рад ученичког парламента,
2. Обезбедити представника ученичког парламента у ЛАП-у за децу.

3. Обезбедити мишљење деце по питањима која су важна за њихово образовање и каријерни напад.

Носиоци активности:

Школска управа, Градска управа Ваљево.

Партнери:

Канцеларија за младе Ваљево

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације.

Приоритетна област 3: Унапређење образовања и васпитања**Стратешки циљ 3.4.: Унапређење квалитета образовног процеса и образовне ефикасности**

Специфични циљ 3.4.3.: Унапредити ниво безбедности деце у школама

Активности:

1. Оградити школска дворишта и увести видео надзор,
2. Интензивирати превентивне активности Тима за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања.
3. Израда Локалног акционог плана за превенцу вршњачког насиља.

Носиоци активности:

Градска управа Ваљево, Школска управа, Основне и средње школе.

Партнери:

Полицијска управа Ваљево, Центар за социјални рад, Савет родитеља, НВО.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације

Приоритетна област 3: Унапређење образовања и васпитања

Стратешки циљ 3.5.: Унапређење доступности образовања

Специфични циљ 3.5.1.: Унапредити доступност образовања кроз донацију уџбеника свим ченицима првог разреда основних школа

Активности:

1. Обезбеђивање бесплатних уџбеника за ученике првог разреда основних школа из Буџета Града,

Носиоци активности:

Градска управа Ваљево,

Партнери:

Школска управа, Основне и средње школе.

Извори финансирања

Буџет града Ваљева.

4. Приоритетна област - Унапређење специјалне едукације, инклузије и положаја деце са тешкоћама у развоју

Специјална едукација има за циљ образовање у оној мери колико је дете у могућности да одређену наставну грађу савлада. Специјална едукација такође има за циљ развој вештина свакодневног живота и функционисања у друштву, културне, уметничке и физичке активности у циљу побољшања интерперсоналних односа и комуникације са другим лицима. Инклузивно образовање од великог је значаја за децу са сметњама у развоју, учењу или интерперсоналном функционисању. Сама реч инклузија значи укључивање, обухватање. Појам инклузије подразумева укључивање деце са сметњама у развоју у редован предшколски и школски систем и прихватање њихових различитости, тако да сви од тога имају корист, а да се ова деца не осећају одбачено или дискриминисано. Инклузија у предшколским установама једнако се односи на учешће предшколског особља колико и на укључивање деце и младих људи. Учешће подразумева учење, играње и рад у сарадњи са другима. То значи да одлучујемо и бирамо шта ћемо радити и то саопштавамо другима. Ближе речено, то значи бити признат, прихваћен и уважен због онога што јеси. Циљ инклузије је да промени образовни систем, а не карактеристике деце. Инклузивно образовање подразумева да предшколске установе морају бити спремне да одговоре на потребе потпуно различите деце. Свој деци треба да буду омогућени одговарајући образовни програми адаптирани индивидуалним капацитетима и потребама деце. Деца с посебним потребама треба да буду интегрални део

групе, поштована и прихваћена. Њима треба обезбедити подршку и помоћ у погледу успостављања социјалних интеракција с вршњацима и другим људима. Један од циљева инклузије јесте да гаји социјални развој на дуге стазе, усмерен ка учешћу и вредновању социјалних улога деце с различитим специфичним потребама. Дакле, филозофија инклузије не бави се само образовањем, већ разматра успешно укључивање у друштво у целини. Такође треба да се има у виду да рад на препознавању и смањивању тешкоћа за једно дете, може бити користан другој деци чија игра, учење или учешће у почетку није посебно забрињавало. То је један начин на који разлике међу децом, у интересовањима, знању, вештинама, пореклу, матерњем језику, постигнућима и ометености може бити ресурс подршке за учење и игру. Инклузија подразумева право све деце на образовање, почев од предшколског узраста, до високог образовања. Она обухвата: Децу са сметњама у развоју, са инвалидитетом, из маргинализованих група и даровиту децу. Специјалну едукацију деца у нашем граду могу остварити у ОШ „Нада Пурић“, док су све средње школе у процесу потпуне имплементације инклузивног образовања. Прилагођавање индивидуалним потребама студената остварено је и на Високој пословној школи и Факлутету здравствених и пословних студија Ваљево, Универзитет Сингидунум. Градска управа Ваљево издваја значајна средства и пружа подршку специјалној едукацији, инклузији и бризи о младима са сметњама у развоју. Школска управа Ваљево има у свом тиму просветног саветника за инклузивно образовање. Свака основна и средња школа има Тим наставника за праћење инклузивног образовања у установи. У граду функционише Дневни боравак за децу, младе и одрасле особе са инвалидитетом, са телесним инвалидитетом и интелектуалним сметњама, дефинисан је Стратегијом социјалне заштите града Ваљева 2018.-2022. године. За реализацију услуге Дневни боравак, након спроведеног поступка јавних набавки, Град Ваљево је 24.03.2020. године, закључио уговор са Удружењем за помоћ деци са посебним потребама „Наши снови“. Функционисањем услуге Дневног боравка остварује се отворени вид заштите деце и младих са сметњама у развоју, што ће допринети свеукупном побољшању њиховог положаја у друштву кроз: смањење изолованости, побољшање комуникације и квалитетније проведено време уз доступност стручних услуга као и развијање занемарених потенцијала. У оквиру Дневног боравка обезбеђује се дневни смештај, здравствена заштита, васпитање и образовање деце, омладине и одраслих са сметњама у развоју у складу са њиховим особеностима, као и

стручни рад на ублажавању последица ометености у развоју. За функционисање и рад Дневног боравка у 2020. години утрошена су средства из буџета града у укупном износу од 10.934.281,30 динара што обухвата трошкове пружања услуге у износу од 9.925.293,66 динара (зараде запослених, трошкови радионичарског и канцеларијског материјала, хигијенских средстава, трошкови превоза запослених, медицинска опрема, санитарни прегледи, едукације стручног тима, промотивне активности, књиговодствене услуге) и трошкове исхране корисника у износу од 1.008.978,64 динара. Град Ваљево је у 2020. години, након спроведеног поступка јавне набавке, потписао са Друштвом за церебралну парализу из Ваљева Уговор за пружање услуге "Клуб особа са инвалидитетом" од 11.09.2020. године. За функционисање и рад Клуба за особе са инвалидитетом у 2020. години реализована су средства из буџета града у износу од 4.244.512,00 динара. За реализацију услуге „Лични пратилац детета“, након спроведеног поступка јавне набавке, град Ваљево је 03.09.2020. године закључио уговор са Друштвом за церебралну парализу из Ваљева. Услуга „Лични пратилац“ обухвата пружање одговарајуће индивидуалне практичне подршке детету коме је због здравствених проблема, телесног инвалидитета или интелектуалних тешкоћа потребна подршка за задовољавање основних потреба у свакодневном животу са циљем укључивања корисника у редовно школовање и успостављања што већег нивоа самосталности. Услугу реализују стручни радник и 13 личних пратилаца. За функционисање ове услуге у 2020. години из буџета града утрошено је укупно 7.489.258,00 динара. У наведеном периоду ову услугу је користило тринаесторо деце.

Приоритетна област 4: Унапређење специјалне едукације, инклузије и положаја деце са тешкоћама у развоју

Стратешки циљ 4.1.: Унапређење доступности специјалне едукације и инклузије

Специфични циљ 4.1.1.: Отклонити све архитектонске и просторне баријере које отежавају прилаз особама са инвалидитетом или сметњама у развоју

Активности:

1. Направити рампе на улазима свих образовних институција,
2. Уклонити архитектонске баријере на свим објектима који се користе у образовне сврхе,

Носиоци активности:

Градска управа Ваљево, Школска управа, Основне и средње школе,

Партнери:

Школски тимови за инклузију

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева.

Приоритетна област 4: Унапређење специјалне едукације, инклузије и положаја деце са тешкоћама у развоју

Стратешки циљ 4.2.: Промоција инклузије

Специфични циљ 4.2.1.: Промовисати примере добре праксе који подржавају инклузивни образовни модел

Активности:

1. Установити градску награду за најинклузивнију школу и одељење на крају сваке школске године.

Носиоци активности:

Градска управа Ваљево, Школска управа, Основне и средње школе,

Партнери:

Просветни саветници за инклузивно образовање.

Извори финансирања

Буџет града Ваљева.

Приоритетна област 4: Унапређење специјалне едукације, инклузије и положаја деце са тешкоћама у развоју

Стратешки циљ 4.3.: Унапређење квалитета специјалне едукације

Специфични циљ 4.3.1.: Унапређење квалитета образовања деце са сметњама у развоју

Активности:

1. Унапредити учионице и кабинете за специјалну едукацију,
2. Омогућити усавршавање специјалних педагога и других профила просветних

радника који раде са децом са сметњама у развоју

3. Подстицати и унапредити рад школских тимова за инклузију.

Носиоци активности:

Градска управа Ваљево, Школска управа, Основне и средње школе,

Партнери:

Просветни саветници за инклузивно образовање.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева.

Приоритетна област 4: Унапређење специјалне едукације, инклузије и положаја деце са тешкоћама у развоју

Стратешки циљ 4.4.: Унапређење квалитета здравствене заштите и специјалне рехабилитације деце са сметњама у развоју

Специфични циљ 4.4.1.: Квалитетна здравствена заштита и специјална рехабилитација деце са сметњама у развоју

Активности:

1. Здравствено васпитни рад са родитељима и децом са сметњама у развоју у оквиру Развојног саветовалишта ДЗ Ваљево и кабинета дефектолога,
2. Едукација здравствених радника за превенцију, рано откривање и рану интервенцију у односу на децу са сметњама у развоју.

Носиоци активности:

Дом здравља Ваљево, Општа болница Ваљево, Завод за јавно здравље Ваљево.

Партнери:

Градска управа Ваљево, Школска управа.

Извори финансирања

Буџет града Ваљева.

5. Приоритетна област – Унапредити положај и права деце без родитељског старања

Стручни тим за заштиту деце и омладине лишене родитељског старања у Центру за социјални рад „Колубара“, на подручју општине Ваљево, у последњих пет година уложио је знатан напор да на најбољи могући начин обезбеди свеобухватну заштиту деце ове категорије. Број деце у хранитељским породицама је 51. Број деце под надзором старатеља је 38. Усвојене деце нема у последње две године. Сем напред наведених облика заштите деца из ове категорије обухваћена су и: материјалним обезбеђењем, додатком за туђу негу и помоћ, једнократним помоћима и привременим старатељством.

Примењене су следеће мере и услуге заштите деце без родитељског старања:

1. обезбеђивање вртића,
2. помоћ у развојним проблемима деце,
3. помоћ у сређивању дисфункционалних брачних и породичних образаца,
4. дијагностика, усмеравање и праћење лица у стању социјалне потребе,
5. остваривање одређених права,
6. интервенције и посредовање код других институција.

Разлози смештаја деце у хранитељске породице, код старатеља или у колективни смештај су најчешће неадекватно родитељско старање, занемаривање, злостављење, злоупотреба детета у циљу прошње, поремећени породични односи, насиље у породици, као и асоцијално понашање у виду скитње, бежања, вршења прекршајних и кривичних дела.

Како би се обезбедио што квалитетнији живот деце без родитељског старања укључена је партиципација бројних институција државе и града. Посебну бригу о овој деци воде 2 социјална радника, 3 дефектолога и 1 психолог Центра за социјални рад Колубара у Ваљеву.

Приоритетна област 5: Унапредити положај и права деце без родитељског старања

Стратешки циљ 5.1.: Ефикасна евиденција деце без родитељског старања

Специфични циљ 5.1.1.: Успоставити јединствени систем евиденције деце без родитељског старања ради правовремене подршке овој популационој групи

Активности:

1. Евидентирати све случајеве деце без родитељског старања, којима је пружен домски смештај, хранитељство, старатељска заштита,
2. Евидентирати децу без адекватног родитељског старања из нефункционалних породица, која су у ризику да буду остављена услед неспособности родитеља да врше родитељску дужност,
3. Анкетирање деце без родитељског старања, како би се утврдили проблеми са којима се ова популација сусреће.

Носиоци активности:

Центар за социјални рад Ваљево,

Партнери:

Градска управа Ваљево, Школска управа, Здравствене установе у граду.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева.

Приоритетна област 5: Унапредити положај и права деце без родитељског старања

Стратешки циљ 5.2.: Унапређење заштите деце без родитељског старања, смештајем у породицу

Специфични циљ 5.2.1.: Обезбедици деци без родитељског старања породичне услове живота

Активности:

1. Развијање породичног смештаја деце и превенција институционалног смештаја у циљу правилног развоја деце,
2. Обучити хранитеље за специјално хранитељство,

Носиоци активности:

Центар за социјални рад Ваљево,

Партнери:

Градска управа Ваљево, Школска управа, Здравствене установе у граду.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева.

Приоритетна област 5: Унапредити положај и права деце без родитељског старања

Стратешки циљ 5.3.: Унапређење заштите деце без родитељског старања

Специфични циљ 5.3.1.: Ублажавање последица које могу настати у психичком или физичком развоју деце без родитељског старања и превенција социјално дисфункционалног понашања

Активности:

1. Интензивирати здравствено васпитни рад са децом од стране психолога Центра за социјални рад и Дома здравља Ваљево у циљу превенције поремећаја понашања,
2. Превентивне интервенције од стране специјалног педагога за превенцију поремећаја понашања Центра за социјални рад,
3. Едукација хранитеља и старатеља за безбедан и правилан раст и развој деце,
4. Спровођење подршке деци у виду СОС телефона за децу без родитеља.

Носиоци активности:

Центар за социјални рад Ваљево,

Партнери:

Градска управа Ваљево, Школска управа, Здравствене установе у граду, НВО.

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева.

Приоритетна област 5: Унапредити положај и права деце без родитељског старања

Стратешки циљ 5.4.: Унапређење независности деце која напуштају системску подршку

Специфични циљ 5.4.1.: Припрема деце за самосталан живот

Активности:

1. Реализација пројекта „Кућа на пола пута“,

2. Каријерно саветовање штићеника и развијање вештина штићеника за нова и тржишно конкурентна занимања као самопомоћ у осамостаљивању,
3. Формирање тимова од стране Центра за социјални рад у циљу праћења младих без родитељског старања, по напуштању системске заштите.

Носиоци активности:

НВО, Национална служба за запошљавање, Центар за социјални рад Ваљево,

Партнери:

Градска управа Ваљево,

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева.

6. Приоритетна област: Заштита деце од насиља, злостављања и занемаривања

Насиље над децом негативно утиче на све детерминанте здравља детета, на психичко, физичко и социјално благостање. Насиље одраслих над децом, али и вршњачки облици насиља негативно утичу на све аспекте раста и развоја деце. Занемаривање и

прикривени, индиректни, облици злостављања детета увек морају бити пријављени и процесуирани. Јасно је да су корени овог проблема јако дубоки, насиље је постало предмет истраживања и мониторинга тек последњих неколико деценија. Друштвени проблем вршњачког насиља има тенденцију раста и јавља се у све млађем узрасту. Насилно понашање младих манифестује се различитим облицима насиља као што су психичко, физичко, сексуално, социјално и све присутније електронско насиље. Превенција и откривање сваког облика насиља, злостављања и занемаривања је од великог значаја, а важну улогу имају родитељи и просветни радници, они су најважнија карика у ланцу превенције, први су који треба насиље да примете и да на њега адекватно и правовремено реагују.

Према подацима Центра за социјални рад Ваљево, у овој години евидентирано је:

1. Насиље у којима су малолетници кривично неодговорни – 33 предмета.
2. Насиље у коме су малолетници кривично одговарали – 149 предмета.
3. Насиље у којима је против малолетника поднета прекршајна пријава - 127 предмета.

Насиље дефинишемо као сваки облик једанпут учињеног или поновљеног, вербалног или невербалног понашања које за последицу има стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства деце.

Емоционално / психичко насиље - тренутно или трајно угрожавање психичког и емоционалног здравља детета.

Физичко насиље - стварно или потенцијално телесно повређивање детета.

Електронско насиље - злоупотреба информационих технологија (мобилни телефони, интернет и друго).

Сексуално насиље - укључивање деце у сексуалну активност коју она не схватају и нису развојно дорасла.

Социјално насиље - искључивање детета или деце из групе.

Светска здравствена организација кроз истраживање о здравстеном понашању школске деце 2001/2002. године обухватила је и изложеност деце насиљу у школи. Истраживање је спроведено у 35 држава, на узорку од 120 000 ученика, узраста 11,13 и 15 година, добијени резултати су забрињавајући: 34% испитаних ученика је бар једном било изложено насиљу, 11% испитаника 2-3 пута месечно, 35% признаје да је вршило насиље над другима, 39% се бар једном потукло у претходној години.

Истраживање у оквиру програма „Школа без насиља“ које је реализовано 2005. године у нашој држави, узорак су чинили ученици основних школа од 3. до 8. разреда и комплетно особље испитиваних школа, што је укупно 26.947 ученика и 3.397 одраслих. Резултати говоре такође о тенденцији пораста насилног понашања међу ученицима: 65%

испитаника је доживело бар једном насилни напад у последња 3 месеца, 14% ученика је више пута или готово свакодневно искусило насилно понашање вршњака, најзаступљенији облици насиља су вербално, вређање, претње, лагање, ударање и отимање, најчешћи облик реаговања деце на вршњачко насиље је избегавање, враћање истом мером, одвраћање шалама и разговор, ћутање. 44% испитаника је навело да остају пасивни посматрачи и не чине ништа док се насиље одвија над другима. 30% испитаника помоћ тражи од одраслих и 25% од вршњака. 75% испитаника такође наводи да воли да долази у школу и да у школи имају другове.

Истраживање спроведено у Медицинској школи „Др Миша Пантић“ у Ваљеву у току школске 2016/2017. године и представљено на Стручно - научном скупу са међународним учешћем под

називом „Актуелности у едукацији и рехабилитацији“ - аутори истраживања Мирјана Томић педагог, Зорица Вујетић и Никола Савић наставници Здравствене неге, у истраживању су учествовали ученици трећег и четвртог разреда, резултати истраживања доносе следеће резултате: 17% испитаника трећег разреда навело је било жртва насиља, 47% као пасивни посматрач, 27% испитаника четвртог разреда је било жртва насиља и 43% сведок насиља. Охрабрујући податак је да већина ученика није била изложена насиљу у току средње школе, најзаступљенији облик насиља је вербално насиље.

Програм и активности превенције омогућавају:

- ✓ Благовремено учачавање потенцијалног насиља и отклањање ризика;
- ✓ припрему за адекватно реаговање уколико се насиље догоди;
- ✓ свеобухватну ресоцијализацију учесника у насиљу;
- ✓ заштиту права и смањење додатне патње свих који су укључени у насиље.

Превентивне активности које се спроводе са циљем да спрече вршњачко насиље међу ученицима имају за циљ подизање свести и усвајање знања о овом проблему. Веома је важна добра сарадња између ученика, родитеља и просветних радника, то тројство зависи од квалитета њихових односа и без његовог присуства сваки покушај да се проблем савлада остаје без одјека. Веома је важно да се изгради позитивна клима у установи, да родитељи и ученици имају поверења у наставника, да њихов узајамни однос буде прожет поштовањем и толеранцијом, све у циљу модификовања непожељног понашања ученика и подстицање и развијање правих вредности. Посебну важност у превенцији насиља има дефинисање правила понашања и обезбеђивање механизма за њихово поштовање. Пожељно је осмислити ова правила у свим ситуацијама повећаног ризика, као што су излети, екскурзије, спортске манифестације, почетак и крај школске године и слично. Како би превенција вршњачког насиља била успешна неопходно је да деца буду активно укључена кроз бројне активности као што су едукативне радионице, трибине, тематске изложбе, разни културни и спортски сусрети. Такође веома је важна добра сарадња са другим институцијама и локалном заједницом, ако је ова сарадња остварена на правилан начин у многим случајевима може позитивно утицати на превенцију вршњачког насиља али и на његово што мање јављање међу ученицима. Неизоставна је

Највећи број ученика за помоћ се обратило разредном старешини или родитељу/старатељу. Насиље се најчешће дешава у учионици и на путу до школе и у повратку кући. Највећи број испитаних ученика је навело да им је жао жртве, али на насиље не реагују, они су заправо и циљна група на коју треба утицати.

Превенција насиља у образовно - васпитним институцијама је скуп мера и активности које имају за циљ стварање сигурног и подстицајног окружења, неговање атмосфере сарадње, уважавање и конструктивне комуникације, у коме неће бити насиља, или ће га бити што мање.

сарадња са јавним установама образовног, социјалног и здравственог карактера. Наведене установе су партнери и актери спољашње заштитне мреже, ову сарадњу пре свега мора иницирати образовно - васпитна установа. Потребно је детаљно упознати децу са свим облицима насиља, посебно са све присутнијим дигиталним насиљем, које укључује подстицање мржње, нападе на приватност као и ширење насилних и увредљивих коментара.

Образовно - васпитна установа формира Тим за заштиту деце од насиља, јер се на тај начин обезбеђује континуитет у планирању, реализацији и вредновању активности на превенцији насиља. Тим у сарадњи са другим запосленима у установи планира и реализује превентивне активности. Тим треба да пружи подршку ученицима и помогне стварање ненасилног и подстицајног окружења за живот и учење детета.

Приоритетна област 6: Заштита деце од насиља, злостављања и занемаривања

Стратешки циљ 6.1.: Промоција ненасилног понашања

Специфични циљ 6.1.1.: Подизање нивоа свести деце и родитеља о превенцији насиља злостављања и занемаривања

Активности:

1. Организација здравствено васпитних трибина и радионица о превенцији насиља, злостављања и занемаривања за родитеље и ученике,
2. Успостављање ближе сарадње са медијима и промоција ненасилног понашања кроз масовне медије,
3. Промоција Платформе Владе Републике Србије „Чувам те“ и њених превентивних активности.

Носиоци активности:

Школска управа, Основне и средње школе, Градска управа Ваљево, НВО.

Партнери:

Дом здравља Ваљево, Завод за јавно здравље, Центар за социјални рад Ваљево,

Извори финансирања

Буџет града Ваљева.

Приоритетна област 6: Заштита деце од насиља, злостављања и занемаривања

Стратешки циљ 6.2.: Обезбедити континуиран систем заштите деце од насиља, злостављања и занемаривања

Специфични циљ 6.2.1.: Повећање нивоа безбедности деце у породици и институцијама

Активности:

1. Едукација деце о начинима преознавања насиља над њима и оснаживање за правовремену пријаву надлежним институцијама,
2. Интензивирање активности Тима за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања кроз активну примену Општег и Посебног протокола за заштиту деце у институцијама образовања.
3. Јачање капацитета разних стручњака за превенцију и препознавање насиља над децом, здравствених радника, васпитача, учитеља и наставника.

Носиоци активности:

Школска управа, Основне и средње школе, Градска управа Ваљево.

Партнери:

Дом здравља Ваљево, Центар за социјални рад Ваљево, НВО.

Извори финансирања: Буџет града Ваљева.

Приоритетна област 6: Заштита деце од насиља, злостављања и занемаривања

Стратешки циљ 6.3.: Унапређење безбедности деце интервенцијама Градске управе Ваљево

Специфични циљ 6.3.1.: Израда Локалног акционог плана за превенцију насиља над децом

Активности:

1. Израда и спровођење Локалног акционог плана за превенцију насиља, злостављања и занемаривања деце,

Носиоци активности:

Градска управа Ваљево.

Партнери:

Школска управа Ваљево.

Извори финансирања

Буџет града Ваљева.

7. Приоритетна област: Квалитетно слободно време, општа култура и спортске активности

Квалитетно слободно време, доступност културних манифестација и спортских активности вишеструко утичу на квалитет живота деце и омладине у Граду Ваљево.

У току месеца априла спроведена је студија пресека, у којој су учествовале 3 градске и 3 сеоске основне школе. Узорак ученика је случајан, узорак су чинили ученици завршник разреда. Циљ истраживања је анализа квалитета слободног времена деце и доступност културних и спортских програма у свакодневном животу. Анкетирање је било анонимно и добровољно.

У истраживању је учествовало укупно 183 ученика, 131 ученик из градске средине и 52 ученика из сеоског подручја.

У студији пресека учествовали су ученици:

1. Прве основне школе Ваљево,
2. ОШ „Нада Пурић“,
3. ОШ „Десанка Максимовић“,

4. ОШ „Милош Марковић“ Доње Лесковице,
5. ОШ „Свети Сава“ Попучке,
6. ОШ “Прота Матеја Ненадовић“ Бранковина.

Табела број 4 – Социодемографска структура ученика

Критеријум дистрибуције	Варијабле	Град		Село	
		N	%	N	%
Пол	Мушки пол	61	46,56	22	42,31
	Женски пол	70	53,44	30	57,69
Место становања	Град	131	100	0	0
	Село	0	0	52	100
Образовање мајке	основна школа	11	8,40	14	26,92
	средња школа	80	61,07	32	61,54
	висока школа	2	1,53	0	0
	факултетско образовање	38	29,01	6	11,54
Образовање оца	основна школа	15	11,45	16	30,77
	средња школа	89	67,94	33	63,46
	висока школа	3	2,29	0	0
	факултетско образовање	24	18,32	3	5,77

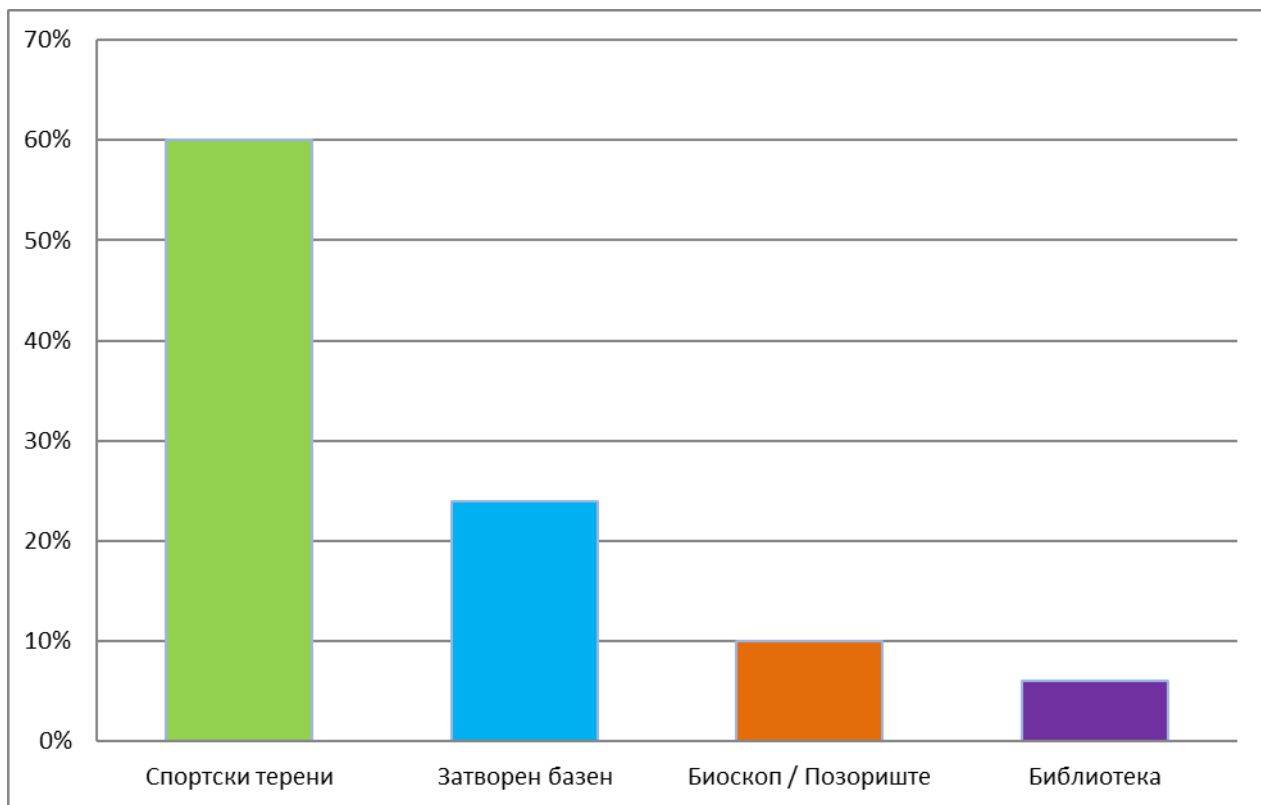
Социодемографска структура испитаника/ученика (Табела број 4) показује да је у посматраном узорку већи број девојчица у односу на дечаке, у полној расподели испитаника нема значајне разлике, већи број испитаника долази из градске средине. Посматране три школе имају знатно нижи број ученика у свим разредима. Образовна структура родитеља је још увек незадовољавајућа, оба родитеља

најчешће имају завршену средњу школу, велики број родитеља, на малом узорку, има завршену основну школу. Највећи број ученика (70%) наводи да има слободно пет сати дневно слободног времена. Велики број ученика, посебно у градској средини наводи да (82%) слободног времена проводи на друштвеним мрежама, око 62% ученика из сеоске средине слободно време проводи на друштвеним мрежама.

Ово је веома лош показатељ на који начин ученици завршних разреда основних школа организују своје слободно време. Велики број сати проведен за рачунаром или мобилним телефоном вишеструко негативно делује на здравље ученика, они су тада физички неактивни и често потпуно неукључени у социјална дешавања око себе, велики број часова проведених а друштвеним мрежама доводи ученике у ризик за ступање у контакт са непознатим лицима и ризик од сајбер насиља. Око 64% испитаника наводи да се више од два сата дневно бави физичким активностима, док 66% испитаника наводи да се активно бави спортом. Преко 88% испитаника наводи да слободно време најрадије проводи са вршњацима, али да то није увек могуће. 92% испитаника је навело да сами одлучују шта ће радити у слободно време, само 8% испитаника се о организацији слободног времена консултује са родитељима. Највећи број испитаника 67% наводи да само повремено има

прилику да посети неку културну или спортску манифестацију у месту где живи. Велики број испитаника (69%) не разговара са родитељима на који начин проводи слободно време ван школе. Алармантан податак је што 73% испитаника наводи да је у слободно време имало прилику да конзумира цигарете и алкохол у току дружења са вршњацима.

На питање који фактори или услови живота би допринели да квалитетније проведете слободно време, 60% испитаника наводи да је потребно више спортских терена близу места становања, да спортске терене користе искључиво само у оквиру образовне установе коју похађа, 24% испитаника жели затворен базен у својој близини, мањи проценти испитаника су заинтересовани за активности библиотеке, биоскоп или позориште.

Графикон број 1 – Фактори који би позитивно утицали на организацију слободног времена ученика

Приоритетна област 7: Квалитетно слободно време, општа култура и спортске активности

Стратешки циљ 7.1.: Омогућити квалитетно провођење слободног времена за сву децу

Специфични циљ 7.1.1.: Стварање неопходних просторних, техничких и кадровских услова за квалитетно провођење слободног времена

Активности:

1. Равномерно изградити и опремити спортске терене и дечија игралишта у парковима, стамбеним блоковима, приградским насељима и селима,
2. Изградња базена, скејт паркова и бицикличких стаза.

Носиоци активности:

Градска управа Ваљево.

Партнери:

Спортска удружења

Извори финансирања

Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације.

Приоритетна област 7: Квалитетно слободно време, општа култура и спортске активности**Стратешки циљ 7.2. Унапређење културних садржаја за децу****Специфични циљ 7.2.1.: Стварање бољих услова за организацију културних садржаја****Активности:**

1. Повећати понуду представа и пројекција филмова за децу свих узраста,
2. Организација музичких и ликовних такмичења, квизова културе и културног наслеђа,
3. Организација музичких концерата,
4. Организација књижевних вечери за децу,
5. Организација драмских и културно-уметничких секција у основним и средњим школама у граду и селу.

Носиоци активности:

Градска управа Ваљево, Центар за културу, Основне и средње школе, Матична библиотека „Љубомир Ненадовић“ Ваљево, Музеј града Ваљева,

Партнери:

НВО

Извори финансирања: Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације.

Приоритетна област 7: Квалитетно слободно време, општа култура и спортске активности**Стратешки циљ 7.2. Унапређење културних садржаја за децу****Специфични циљ 7.2.2.: Унапређење културе и језика за децу****Активности:**

1. Реализација пројекта „Траг о животу и делу ваљевских писаца“,

Носиоци активности:

НВО

Партнери:

Градска управа Ваљево, Музеј завичајних писаца Ваљево.

Извори финансирања

Буџет града Ваљева, донације.

Приоритетна област 7: Квалитетно слободно време, општа култура и спортске активности**Стратешки циљ 7.3. Промоција спортских активности и манифестација****Специфични циљ 7.3.1.: Организација спортских активности и рекреације за децу****Активности:**

1. Организација спортских такмичења за сву децу,
2. Бесплатан превоз и улазница за СЦ „Петница“,
3. На сату града направити календар спортских активности за децу,

Носиоци активности:

Градска управа Ваљево,

Партнери:

СЦ „Петница“, НВО.

Извори финансирања: Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације.

Приоритетна област 7: Квалитетно слободно време, општа култура и спортске активности**Стратешки циљ 7.4. Унапређење доступности рекреације за децу у слободно време****Специфични циљ 7.4.1.: Квалитетна рекреација и слободно време деце из руралних подручја****Активности:**

1. Финансирање одласка на море деце са села и из вулнерабилних група становништва,

Носиоци активности:

Градска управа Ваљево,

Партнери:

Основне и средње школе.

Извори финансирања: Буџет града Ваљева.

Приоритетна област 8: Подршка родитељима у циљу јачања функционалне породице

Стратешки циљ 8.1. Подршка функционалној породици

Специфични циљ 8.1.1.: Стварање бољих услова за формирање функционалне породице као јединице друштвене заједнице

Активности:

1. Здравствено васпитне активности са будућим родитељима у Школи за труднице и Саветовалишту за планирање породице Дома здравља Ваљево,
2. Активна партиципација будућих родитеља у програмима пронаталитетне политике коју реализује Министарство за бригу о породици и демографију у Ваљеву,

Носиоци активности:

Дом здравља Ваљево, Завод за јавно здравље Ваљево, НВО.

Партнери:

Градска управа Ваљево, Министарство за бригу о породици и демографију.

Извори финансирања: Буџет Републике Србије, Буџет града Ваљева, донације.

9. Приоритетна област: Јачање капацитета града Ваљева за унапређење положаја деце

Стратешки циљ 9.1. Јачање капацитета мултисекторске сарадње у решавању и превенцији проблема све деце

Специфични циљ 9.1.1.: Мониторинг, промоција и евалуација ЛПА за децу Града Ваљева

Активности:

1. Именовати одбор који ће пратити реализацију ЛПА за децу,
2. Повечати партиципацију деце у доношењу одлука у вези са ЛПА за децу,
3. Промоција ЛПА за децу на сајту Града Ваљева и локалним медијима.

Носиоци активности:

Градначелник, Градско веће, Градска скупштина.

Партнери:

Градска управа Ваљево, медији, НВО.

Извори финансирања:

Буџет града Ваљева.
